

Cyngor y Gweithlu Addysg

Y Pwyllgor Deisebau | 3 Tachwedd 2020
Petitions Committee | 3 November 2020

Cyfeirnod: RS20/14079-5

Rhif y ddeiseb: [P-05-1033](#)

Teitl y ddeiseb: Dylid diddymu ffioedd cofrestru Cyngor y Gweithlu Addysg (EWC) a diwygio ei drefniant yn llwyr

Testun y ddeiseb: Mae'r tâl cofrestru yn atchweliadol a chaiff ei ddidynnu o'n cyflogau ar ran Cyngor y Gweithlu Addysg a'r Llywodraeth. Mae'r un peth os ydych chi'n gweithio amser llawn, yn gyfrannol neu'n gweithio rhan-amser. Mae'r tâl yn dreth ar weithwyr addysg proffesiynol. Nid yw Cyngor y Gweithlu Addysg yn gorff cynrychioliadol, mae wedi methu â darparu datblygiad proffesiynol parhaus cynhwysfawr na bwrsariaethau a addawyd ar gyfer gwella gyrfa. Nid yw'n atebol i'w gofrestreion nac yn eu cynrychioli. Corff rheoleiddio ydyw, sy'n atebol i'r Gweinidog yn unig, felly ni ddylai godi unrhyw dâl cofrestru.

Gwybodaeth ychwanegol: Y tâl cofrestru blynyddol yw £45 ac mae'r gost yn llai, sef £15, i weithwyr cefnogol. Mae'r tâl yr un peth os ydych chi'n gweithio amser llawn, yn gyfrannol neu'n gweithio rhan-amser. Mae'r gost am gofrestru yn seiliedig ar flwyddyn dreth rhwng mis Ebrill a mis Mawrth, felly rhaid i'r rheini sydd ar eu blwyddyn gyntaf o ddysgu neu o waith ieuenctid, neu rai sydd ar gontractau tymor byr, dalu ddwywaith sef ym mis Medi ac ym mis Ebrill. Nid oes cost rhannol ar gyfer pobl sydd ar gontractau cyfyngedig. Nid yw Cyngor y Gweithlu Addysg yn gorff cynrychioliadol nac yn gymdeithas broffesiynol ar gyfer y rhai y mae'n eu cofrestru. Nid yw Cyngor y Gweithlu Addysg yn atebol yn ddemocrataidd i'w gofrestreion ac nid yw ei gorff llywodraethu yn gynrychioliadol o'r rhai y mae'n eu cofrestru. Nid yw athrawon ym maes Addysg Uwch a'r sector preifat yn cael eu rheoleiddio gan Cyngor y Gweithlu Addysg ac nid ydynt yn talu dim tâl cofrestru, ac nid oes yn rhaid i'r mwyafrif helaeth o benaethiaid ysgolion a rheolwyr ym maes Addysg

Bellach, sef y staff ar y cyflogau uchaf yn y sector, gofrestru na thalu'r gost hyd yn oed os oes ganddynt gyswllt cyson a hir â dysgwyr. Mae hyn yn amlwg yn annheg, ac rydym yn galw am ddileu yn llwyr holl daliadau cofrestru Cyngor y Gweithlu Addysg.

1. Gwreiddiau Cyngor y Gweithlu Addysg

Sefydlwyd Cyngor y Gweithlu Addysg gan Ddeddf Addysg (Cymru) 2014 a chyflawnodd ei swyddogaethau ym mis **Ebrill 2015**. Mae'n **disodli Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru**, sef y corff cofrestru a rheoleiddio blaenorol ar gyfer athrawon mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru.

Rhesymeg Llywodraeth Cymru dros greu Cyngor y Gweithlu Addysg oedd **cydnabod rôl nifer ehangach o broffesiynau ym maes addysg**. Cafodd cynorthwyyr cymorth dysgu, darlithwyr a chynorthwyyr cymorth mewn colegau addysg bellach ac yn ddiweddarach, gweithwyr ieuenctid, gweithwyr cymorth ieuenctid ac ymarferwyr dysgu yn y gwaith eu hychwanegu at y gofyniad i gofrestru er mwyn ymarfer.

2. Ffioedd cofrestru

Cyn ffurfio Cyngor y Gweithlu Addysg, roedd athrawon yn talu £45 ar gyfer eu cofrestrriad blyneddol gyda Chyngor Addysgu Cyffredinol Cymru, er bod

Llywodraeth Cymru wedi rhoi cyllid i awdurdodau lleol i sybsideiddio £33 o'r swm hwn, gan olygu mai £12 oedd cyfraniad athrawon.

○ **2016-17 ymlaen, cynyddodd cyfraniad athrawon at eu ffi cofrestru i £45.** Y rheswm dros hynny oedd bod Llywodraeth Cymru eisiau ailddosbarthu cyllid a ddarparwyd ganddi i sybsideiddio cyfraniadau athrawon, er mwyn cefnogi costau prif swyddogaethau Cyngor y Gweithlu Addysg yn ogystal â lleihau'r cyfanswm cyffredinol a delir gan yr holl gofrestreion.

Mae manylion y cyfraniad presennol y mae cofrestreion yn ei wneud tuag at eu ffioedd cofrestru blynyddol ar [wefan Cyngor y Gweithlu Addysg](#):

- £45: Athrawon ysgol, athrawon Addysg Bellach, ymarferwyr dysgu seiliedig ar waith, gweithwyr ieuenctid.
- £15: Gweithwyr cymorth dysgu mewn ysgol, gweithwyr cymorth dysgu mewn addysg bellach, gweithwyr cymorth ieuenctid.

Mae llythyr y Gweinidog yn tynnu sylw at y ffaith bod y gofyniad i gofrestru gyda chorff rheoleiddio yn gyffredin i lawer o broffesiynau. Roedd [dogfen ymgynghori Llywodraeth Cymru 2017](#) ar ffioedd cofrestru ar gyfer y gweithlu addysg yn cynnwys tabl yn amlinellu ffioedd blynyddol proffesiynau eraill. roedd yn cynnwys ffi blynyddol o £120 ar gyfer nyrsys a bydwragedd, a £90 ar gyfer therapyddion lleferydd a ffisiotherapyddion.

3. Cyngor y Gweithlu Addysg fel corff proffesiynol

Mae Deddf Addysg (Cymru) 2014 yn nodi'r ddau brif nod canlynol ar gyfer Cyngor y Gweithlu Addysg:

- a) cyfrannu at wella safonau addysgu ac ansawdd y dysgu yng Nghymru, a
- b) cynnal a gwella safonau ymddygiad proffesiynol ymhlith athrawon a phersonau sy'n cefnogi addysgu a dysgu yng Nghymru.

Yn ystod y gwaith craffu ar Ddeddf Addysg (Cymru) 2014 ar ffurf Bil, wrth iddo fynd drwy'r Senedd yn 2013, daeth [y Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc \(bryd hynny\) i'r casgliad](#) bod yna **anghydbwysedd yn y swyddogaethau y mae'r Ddeddf yn eu rhoi i Gyngor y Gweithlu Addysg o ran y nodau hyn**. Argymhelliad y y Pwyllgor oedd y dylai'r Gweinidog roi ystyriaeth bellach i Gyngor y Gweithlu Addysg gael mwy o rôl at ddibenion dysgu proffesiynol, a safonau ymhlith athrawon.

Mae Cyngor y Gweithlu Addysg ei hun wedi galw am gael cyfrifoldeb dros ddatblygu a gosod y safonau proffesiynol ar gyfer athrawon yng Nghymru, gan ddadlau nad oes ganddo swyddogaethau tebyg i'w gymheiriaid mewn gwledydd eraill, sy'n cyfyngu ar ei allu i gyflawni ei rôl yn llwyr.

Cafodd cylch gwaith Cyngor y Gweithlu Addysg ei ehangu yn 2017 i'w wneud yn gyfrifol dros achredu rhaglenni Addysg Gychwynnol i Athrawon yng Nghymru. Fodd bynnag, mae'r **cyfrifoldeb dros osod safonau proffesiynol ar gyfer athrawon yn parhau i fod gyda Llywodraeth Cymru** tra bod dysgu proffesiynol yn cael ei ddatblygu'n bennaf gan y consortia rhanbarthol.

Argymhellodd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg yn ei ymchwiliad i

Addysg a Dysgu Proffesiynol

Athrawon yn 2017 bod Cyngor y Gweithlu Addysg yn cael cyfrifoldeb dros safonau proffesiynol. Gwrthodwyd yr argymhelliad hwn, gan Lywodraeth Cymru, wnaeth ddweud bod Cyngor y Gweithlu Addysg yn 'sefydliad cymharol ifanc' a'i bod yn 'bwysig bod Cyngor y Gweithlu Addysg yn cael amser i ganolbwyntio ar ei swyddogaethau craidd presennol'.

4. Aelodau Cyngor y Gweithlu Addysg

Fel y mae llythyr y Gweinidog yn ei amlinellu, mae Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Aelodaeth a Phenodi) (Cymru) 2014 yn amlinellu sut mae aelodau o Gyngor y Gweithlu Addysg yn cael eu penodi. Ar hyn o bryd, mae **14 aelod o Gyngor y Gweithlu Addysg**, er y gall Gweinidogion Cymru amrywio'r rhif hwn trwy Orchymyn.

Mae **Gweinidogion Cymru yn penodi saith aelod yn uniongyrchol** a saith sy'n deillio o restr o enwebiadau a wnaed gan sefydliadau a restrir yn Atodlen 2 o'r Rheoliadau. Mae'n rhaid i Weinidogion Cymru wneud yn siŵr - i'r graddau y mae hynny'n bosibl - o blith y 7 a benodwyd o'r rhestr enwebedig, **bod 4 wedi eu henwebu o'r undebau llafur** a restrir yn Rhan 1 i Atodlen 2.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth a gynhwysir yn y briff hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r briffiau hyn o reidrwydd yn cael eu diweddarau na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.